

institute
den eisch,
n zou voor
kerken ge-
en het ka-
verbidde-
ert, en de
volgen wa-
mogen be-

ats. Beik-
en zede-
lijkheid be-
geen andere
aar eigen
er aan de
karakter te
nen onder
de begin-
de Unif-
manitair,
oordrijven,

men over
60 te leg-
n voor de
lyke be-
lijken.
hierop zal
kerken als
en vragen
niversiteit,
tens, happe-

len gesteld,
siteit geen
Universi-
at ze haar
like inrich-

men zijn,
om zijn er
ar, dat de
het prin-
er van het
vatten, en
confessio-
handhaaft,
institute
kunnen n
de eche-
drucken,
een afwij-
ing toe te

an uit haar
Er zijn in
gen. Een
op den
e door on-
te afscheu-
rtel.
g zulk een
it, dan kan
siteit zijn,
door histo-
reutelijke
den maats-
critiek op
en.

onzent in
rsiteit we-
lijk dit b.v.
e theologi-
niversiteit
an reactie
happelijke
n. En het
de institu-
e Univer-
n op haar
en.

het leven,
male toe-
wassen is.
ntract, en
porziening
dat het
ook niet
e periode,
inden ter-
tag, onder
formeerde
en andere
e institu-
renstusheid
happelijke
re kerken
tegen af-
moet bij
akter van

motieven
reliëne.
lichaming
zijn. Het
or aller-
afgaan.
n hoogen
een gees-
tuitaire
stuur.
ch alleen

ed voegt
nia", een
ns onder
t. Onze
de man-
e bidden,
gekniel-
ssen per-
Dienaar
en bij
niet in-
mogelijk
ielen ook
t, maar

als regel mag gezegd dat het thans alzo in onze kerken toegaat, hoogstens nog met dit onderscheid, dat enkele mannen, ook als de anderen voor het bidden opstaan, zitten blijven.

Nu zij al aanstandsintusschen opgemerkt, dat het in onze Gereformeerde kerken volstrekt niet altoos zoo geweest is.

Toen in 1618 de groote Synode in Dordrecht bijeenkwam, vonden haar leden in de Dordsche kerk nog de vaste gewoonte gehandhaafd, dat allen, mannen en vrouwen, onder het bidden gekniel lagen.

En ook in onze Haghepreken, en eerste diensten, is het bekend, dat men steeds gekniel bad.

Nu nog zingen we in ons Psalmlied: „Komt, laat ons knielen voor den Heer, die ons gemaakt heeft en verkoren", alleen maar... niemand doet het.

In onze huizen daarentegen knielen we nog wel. Een ieder doet het nog eer hij des avonds ter ruste gaat, en velen doen het nog bij het morgen- en avondgebed in hun gezin. De Schrift spreekt er dan ook gedurig van, en zoo onder Oud als Nieuw-Testament vinden we van het geknielde bidden melding gemaakt.

Kortweg te zeggen: „In de kerk mag niet gekniel worden, want knielen is Roomsche", zweemt dan ook naar het uiterste der oppervlakkigheid. Juist in den tijd der martelaren, toen de strijd tegen Rome het heetst was, knielden onze vaders in de kerken nog alerwogen.

„Knielen" is op zichzelf niets anders dan een geven aan het lichaam van een symbolische houding, waardoor het een nederbuigen van de ziel voor Gods majesteit uitdrukt; en zulks wel, niet om door het lichaam uit te drukken wat in de ziel omgaat, maar om door een harmonische samenwerking van het lichaam met de actie der ziel, de actie der ziel te verdiepen en te versterken.

Het avondgebed op de knieën blijft voor elk kind van God zijn innigst gebed, in dat gebed is zijn eigenlijk gebedeleven. En dan knielt hij neder, niet om vertoon voor menschen te maken, want meest is er niemand bij; maar omdat het gekniel bidden de houding geeft, die het meest en het best aan de stemming van het biddend gemoed beantwoordt.

Dit gaat door, zoo voor de ziel als voor het lichaam.

Staan de knieën heeft altoos iets dat vermoet. Vooral onder de zeer lange en gekreide gebeden, waarin sommige Dienaren des Woords nog steeds volhardden, is rustig staan voor vele kerkangers ondoenlijk. Wie in een bank staat, zoekt dan een steunpunt voor zijn lichaam door met zijn handen op die bank te leunen. De voeten worden telkens verplaatst. Keer op keer wordt een andere houding aangenomen. En het is aan alle merkbaar, dat velen, als ze bij een lang gebed staan, zoozeer met de houding van het lichaam te doen krijgen, dat deze moeite hen van het gebed eer afrekt, dan dat het hen tot bidden opleidt.

Knielt men daarentegen onder het avondgebed voor zijn ledikant of bedstede, of ook voor een stoel neder, dan valt dit bezwaar weg. Het lichaam behoef dan niet te worden opgehouden, het rust. Men verget zijn lichaam, en kan zich geheel in het geestelijke terugtrekken. En ook heeft het voor den hoogen mensch iets goeds, zoo hij althans eenmaal elken dag zich eens voor de majesteit van zijn God nederbuigt. Dat steunt de ziel meer dan dat het ontstent. Het is of we onszelven onder het knielen klein maken om God groot te doen zijn voor ons besef.

Op zichzelf lijdt het dan ook niet wel tegenspraak, dat het knielend bidden iets innigs en teeders heeft, dat geen andere gebedshouding ons geven kan. Als bij schipbreuk, of bij plotseling ongeval, doodsgevaar dreigt, knielen de meesten vanzelf neder. En zoozeer is het knielen voor ons besef de verfoeilijke gewoonte, om een jong man, die een meisje tot vrouw vraagt, als gekniel voor haar nederliggend voor te stellen. Een echt heidense gedachte, alsof ooit enig huwelijk gezegend kon zijn, dat met een soort aanbidding van de vrouw begon. Althans een Gereformeerde jongedochter zou zulk een jong man afstoeten, zeggende: „Met u nooit!"

We knielen als goede Calvinisten nooit voor menschen, maar juist daarom te dieper voor God.

Er zijn, dit is bekend, ook geheel andere houdingen die bij het bidden worden aangenomen. De Arabier werpt zich vlak en plat op den grond neder, met het aangezicht ter aarde, en de handen uitgebreid. Ook onze gewoonte om bij het bidden de oogen te sluiten en de handen saam te vouwen is ten deele conventioneel. Andere volken bidden met open, opgeslagen oogen, of ook met de handen hoog naar den hemel uitgebreid. En overmits ons nu in de Heilige Schrift nergens een stellig gebod gegeven is, welke de houding van het lichaam onder het bidden zal zijn, voegt het ons niet dat we anderen oordeelen, omdat ze onze gewoonte niet volgen, en moet ons oordeel steeds vrij blijven, om telkens opnieuw de vraag, welke houding het raadzaamst zij, onder de oogen te zien.

Hier toe nu is historisch de vraag te stellen, hoe wij van het knielen in de kerk zijn afgekomen.

Vast toch staat het, dat bij het uitbreken van de Hervorming het knielen in de toen nog geheel Roomsche kerk vaste gewoonte was, zoo bij het bidden, als bij het ontvangen van het Sacrament des Avondmaals. En ook getuigt de historie, gelijk we boven reeds opmerkten, dat men in de eerste eeuw na het uitbreken der Reformatie, bleef knielen.

De keer hierin kwam van overzee, onder den invloed van den strijd der Puriteinen tegen de Episcopale kerk van Engeland. Die kerk kende opzettelijk aan de ceremoniën een waarde toe, die haar door de Puriteinen betwist werd. Men gevoelde maar al te zeer, dat de Episcopale kerk wel brak met het primaat van den Paus, maar in haar wezen nog te zeer op den ouden stroom dreef. En juist door deze kerk nu werd, gelijk op tal van andere ceremoniën, zoo ook op het knielen bijzonder nadruk gelegd. Het knielen werd er tot een soort van religie gemaakt. Het was alsof in het knielen als zoodanig een „goed werk", een daad van religie school.

En daartegen nu kwamen de Puriteinen op. Ze zagen het gevaar in, dat thans zoo duidelijk in Engeland aan het licht treedt, dat uit deze te groote gehechtheid aan het ceremonieel, straks het valsche beginsel, alsof deze ceremoniën wesenlijke waarde hadden, weer boven zou komen. Ze duchtten de macht van het Ritualisme.

Nu zijn de Puriteinen hierin stellig te ver gegaan, en hebben om het ceremonieel gevaar te mijden, te zeer voorbijgezien, dat dat er toch zekere vormen zijn moeten ook bij den eeredienst, en dat het niet onverschillig kan zijn, of deze vormen strooken met het heilige der zaak, of wel met dat heilige in conflict komen.

Door minder te overdrijven, zouden ze stellig een groot deel van het volk, dat nu allengs naar de Episcopale kerk terugloopt, duurzaam bij zich gehouden hebben.

Maar de aard van het Engelsche karakter gedoogde dit niet. Wat ze deden wilden ze radicaal doen. En hieruit is het te verklaren, dat ze hun ijver tegen de ceremoniën ook tegen het knielen richtten, en alzoo er op aandrongen, dat alle knielen in de kerken als oud-Roomsche ceremonie zou worden afgeschaft.

Uit de Pers.

Iemand die zichzelf den bescheiden naam van „de waarheid" te zijn geeft, door onder het pseudoniem *Veritas* te schrijven, zond uit Breukelen een vlugschrift tegen Dr. Ravinck in het licht.

Deze schrijver is nu eens de recht consequente man.

Aan al dat woelen van de *Vrije Universiteits*-mannen moet een einde komen. Alles moet in Kampen blijven en komen. Het Gymnasium, de Theologische School, en *het* de Opleiding. Met de Vrije Universiteit moet kortweg radicaal gebroken worden.

Doelende op de verplaatsing b.v. naar Haarlem zegt de schrijver:

Ik vind dit zeer bedenkelijk en komt mij dit voor — houd het mij ten goede Hoogel. Heer — als een toren bouwen zonder de kosten van te varen te berekenen.

Hijne iedere groote stad, ook Haarlem, drijft de kosten van het leven zoowel dat der Hoogel. leeren als dat der studenten zeer op. En wat het gevaar voor verleiding betreft, het zal wel geen twi- felen zijn dat het toezicht op het godsdienstig en zedelijk leven der studenten in Kampen in werkelijkheid nog wat beteekent, doch totaal niets in elke groote plaats en vooral niet in een plaats als Haarlem, tusschen twee op het punt van verleiding zeer bedenkelijke plaatsen gelegen n.l. Amsterdam en Leiden, welke beide plaatsen zoo gemakkelijk elk oogenblik van uit Haarlem zijn te bereiken.

Zeer gewenscht is het, ja beslist noodig, dat wat een groot euvel is, goed onder de oogen te zien. Er kan op elke groote plaats, hoe goed de Hoogel. leeren het ook met de studenten meenen, met den besten wil niets verwacht worden van enig toezicht op het zedelijk leven der studeerende jongelieden. Dat zit in Kampen wel het geval is, zal U mij ongetwijfeld toestemmen, daarvoor hebt U meer bewijzen dan ik.

Gevocht vind ik het ook dat Kampen verlaten moet worden, daar toch die plaats vooreen biddt als geen andere plaats: geen plaatselijke belastingen, zeer goedkoop leven en wonen, daarbij heeft Kampen tegenwoordig een uitzonderende reinverbinding waardoor men de plaats niet meer als afgelegen kan beschouwen, wat vroeger wel het geval was.

Ook de gezondheidstoestand der plaats is in de laatste jaren veel verbeterd. Doch dit behoeft ik U Hoogel. Heer niet te schrijven, daar U hiermede natuurlijk beter op de hoogte is dan ik. Ook het plantsoen en de naaste omgeving der stad zijn niet zonder naturschoon. Zoo vaak ik er kom trek ik mij aan evenals iederen vreemdeling.

En „last not least" heeft Kampen in de Gereformeerde Kerken een historische betekenis gekregen. In den loop der jaren wordt „Kampen" als het ware vermaakt met de „Eigen Inrichting" die in de harten der kerken van '24 leeft. Men zij dus zeer voorzichtich met het nemen van een zoo gewichtig besluit, dat allicht groote gevolgen zou kunnen hebben.

Dat U Hoogel. Heer (pag. 73) de Professoren der Vrije Universiteit wilt aanvaarden, vind ik in U voorstel zeer natuurlijk. Maar elieve, zoo vraag ik mij af: gaat het met geen bewaar gepaard die Professoren, waarvan b. v. Prof. Kuyper zoo weinig gelegenheid heeft om colleges te geven, te aanvaarden voor rekening van de kerken?

Het zij verre van mij hiermede iets onaangenaams te willen zeggen aan het adres van Dr. Kuyper, dien ik om zyne groote gaven bijzonder en respecteer, maar een mensch heeft maar een lichaam en kan niet op twee plaatsen tegelijk zijn en wij Gereformeerden zijn Dr. Kuyper voor hetgeen ZED. buiten de V. U. om voor het gansche Calvinistische Nederland gedaan heeft en nog dagelijks doet onttrekkend veel verplicht. Voor de kerken echter moet toch de opleiding hoofdzakelijk blijven en hebben wij daarom mannen noodig die zich geheel en uitsluitend daarin wijden kunnen en niet in naam alleen maar ook in werkelijkheid. Het kan dan ook gelukkig niet onkend worden dat de Professoren der Theol. School dit geheel met toewijding doen.

Uwe kostenbesparing, Hoogel. Heer, der voorgestelde eventuele verplaatsing der Eigen Inrichting (pag. 73) heb ik met verbaasheid aangestaard. Dat U in Haarlem een gebouw wilt stichten voor 75000 als dat waarin te Kampen de Theol. School is gevestigd, vind ik een prachtig idee, maar eveneens, hoe professorale rekening ook is, acht ik dat een totale onmogelijkheid en komt het mij niet overdreven voor daarvoor de som van 75000 of het dubbele uit te trekken. Deze som is eerder te klein dan te groot. Het gaat toch niet aan de Eigen inrichting der kerken, welke thans zulke flinke ruime en degelijke gebouwen te Kampen heeft, elders belrompen te laten worden.

Dat U met de andere Professoren genoegen neemt met slechts 75000 meer salaris bij verplaatsing naar Haarlem, daarvoor heb ik lof. Ik voor mij — tenzij ik man van geld was — zou geen kans zien voor 75000 denzelfden stand te voeren in Haarlem als met 75000 te Kampen, doch dat U en Uwe Collega's dit vermenen wel te kunnen, pleit, zonder U een complimentje te willen maken, voor uwe bescheidenheid.

Het duurdere leven der studenten bij verplaatsing, daaraan hebben de kerken wel terdege hunne aandacht te schenken. Het zou voor velen der studenten bepaald een levenskweste worden of het hun jaarlijks 200 à 300 gulden meer of minder kost, daar het een feit is dat de meeste jongelui een beperkte studiebeurs hebben. wat U mij ongetwijfeld zal toestemmen.

Op pag. 80 onderaan, waar U sommige Hoogel. leeren zoowel aan de voorgestelde Hoogel. school als aan de Vrije Universiteit wilt laten doceren, komt mij het samen koppelen van de Eigen inrichting der kerken met die eener vereniging zeer bedenkelijk voor en vrees ik dit in de toekomst aanleiding geeft tot veel troebelen.

Dat er meerdere belangstelling en liefde zou komen (pag. 81) indien de oplossing van het verschil over de opleiding zoo werd gevonden als U voorstelt, ben ik zoo vrij te betwijfelen en vrees ik, zoo dit wordt doorgevoerd, het wel eens een gansch andere uitwerking kon hebben. Mijn bedenking dat de belangrijke en diepgaande besluiten der Middelburgsche Synode na een kort tijdspek van slechts drie jaren, zoo maar eveneens zouden worden omgekeerd en vernietigd, wordt naar mijne voelorens zeggen door zeer velen gedeeld, door theederen dan de geleerde heeren vermoeden.

Ook is het aan bedenking onderhevig Hoogel. Heer, indien de zaak van eenheid in de opleiding van boven af gedreven mocht worden in plaats van uit den boezem der plaatselijke kerken en dienen zij die het mochten willen 'er zijn, verantwoordelijk gesteld worden voor de gevolgen van onoorachtige daden en handelingen, die zouden voortvloeden indien werd ingegaan op uw voorstel of een dergelijk voorstel.

Alles samengevat en overwegende:

a. dat de kerken de Eigen Inrichting tot opleiding van Dienaren des Woords hebben aanvaard;
b. dat de resultaten van de Opleiding aan de Eigen Inrichting, de Theol. School te Kampen geen aanleiding geven tot groote wijziging;
c. dat het drijven van Vrije Universiteitsmannen kennelijk ten doel heeft om de opleiding van Dienaren des Woords in de toekomst aan zich te verbinden;

d. dat de kerken geen behoefte hebben aan een Vrije Universiteit.

Zou ik ten eerste wensen, en o zoo gaarne zien, dat er een lid van de a.s. Synode er toe zou kunnen overgaan om tot de Synode het verzoek te richten, om te besluiten:

te alle verband met de Vrije Universiteit te verbreken om hierdoor tot een opleiding te komen; ze te behouden te Kampen de Theologische School met het daaraan verbonden Gymnasium, en het onderwijs zoowel het Theologische als het Literaire school volledig en best mogelijk te maken.

Neemt de a.s. Synode dit besluit dan is voorgoed van de baan alle argwaan als zou de Vrije Universiteit de Theol. School willen verdringen. Heeft deze verdrinking geen grond meer, dan kan verwacht worden dat met liefde zal geofferd worden voor de Eigen inrichting en zal het blijken dat de kerken heel gemakkelijk de Theologische School met het Gymnasium kunnen in stand houden. Juist die achterdocht en de vrees dat de Theologische School zou worden opgeslokt maakte en maakt velen lauw en traag.

De Vrije Universiteit zal, wanneer zij de Theologische faculteit laat varen, ook op veel steun en sympathie kunnen rekenen en daardoor krachtiger de hand kunnen slaan aan die faculteiten die thans nog onvolledig zijn en die nog geheel van meet af aan moeten worden ter hand genomen.

Wij allen, leden der Gereformeerde kerken, scharen ons dan schouder aan schouder, enerzijds voor de Theologische School als Eigen Inrichting der kerken tot opleiding van Dienaren des Woords en anderzijds voor de vereniging waarvan de Vrije Universiteit uigraat. Ter bevordering en ter instandhouding der verschillende faculteiten *except de Theologische*.

Dat laatste *except de Theologische faculteit* is metterdaad tekenachtig.

Let wel: Een Universiteit op Gereformeerden grondslag *zonder* een Theologische faculteit.

Hoe achterlijk is toch nog de kennis der beginselen.

Officiële Berichten.

(Met verkorting uit het Kerkblad van 21 April '99.)

Classis Graafschap-Benthheim.

Gronau in Westfalen.

Door de goede hand onzes Gods mag aan de Geref. kerken in Nederland worden bericht, dat in bovengenoemde plaats de Gereformeerde kerk is geïnstitueerd. Reeds geruimen tijd werd er door de kerken in de Graafschap Benthheim en Oost-Friesland, in vereeniging met de kerk van Eschede, te Gronau gearbeid. Vele broeders en zusters uit Nederland hadden zich daar gevestigd — en komen nog voortdurend zich daar vestigen — om door handenarbeid in de fabrieken in hun levensonderhoud te voorzien. Deze geloovigen gevoelden drang om zich tot een kerkelijk leven te vereenigen. Onder leiding van bovengenoemde kerken zijn de ambten en diensten ingesteld en de Opzieners en Diakenen op Zondag 9 April j.l. in hunne ambten bevestigd. De kerk van Gronau is opgenomen in het Classicaal verband met de kerken in de Graafschap Benthheim en Oost-Friesland en wenscht daardoor ook hare gemeenschap te onderhouden met de Nederlandsche Gereformeerde kerken. Er is goede hoop, dat deze jeugdige plantje zich tot een krachtigen boom ontwikkelen kan. Dankend voor den in vreemde dagen ook uit de Gereformeerde kerken in Nederland genoten steun, wordt deze kerk thans in de bijzondere voorbede der Zusterkerken aanbevolen. Met bijzonderen drang wordt den Verkeeren in Nederland verzocht, op deze kennisgeving acht te geven, bijaldien uit hunne kerk zich broeders en zusters in Gronau en omstreken vestigen.

Classis Tiel, gehouden den 12 April in de Gereformeerde kerk te Zalt-Bommel.

De naar toerbeurt aangewezen praeses, Dr. W. J. de Haas van Culemborg, opent de vergadering, na het zingen van Ps. 84:3 en het lezen van een gedeelte uit de profetie van Zacharias Hat. 12, met gebed.

In verband met een te verwachten aanbieding tot approbatie van attestatie van een vertrekend dienaar, adviseert een der kerken, dit eventueel bij deputaten af hoe verwacht wordt attest niet te approberen, alvorens de bedoelde dienaar des Woords minstens twee jaar in de kerk, die hij dient, gebleven is, tenzij de kerk aldaar binnen dezen termijn het uitzicht heeft, dat de vacature binnen dezen tijd weer vervuld zal zijn. De vergadering erkennende, dat in dit advies veel is, dat de instemming der Classis verdient, kan echter hierop niet ingaan, ofschoon zij het betreurt, dat bedoelde dienaar des Woords reeds zoo haastig zijn gemeente meent te moeten verlaten. Met het oog intusschen op de a.k. Prov. Synode, die een roeping naar elders hebben aangeno men, — voor het houden der Synode mochten

willen vertrekken, de mogelijkheid ontstaat, dat de Classis Tiel niet eens op die Synode door dienaren des Woords zou vertegenwoordigd kunnen worden, — besluit de vergadering, in li overleg met de betrokken kerkeraden, dat de dienaren van Gamenen en Tiel hun afscheidspredikatie in hun respectieve kerken eerst zullen houden na 7 Juni a.s., als wanneer de Prov. Synode saamkomt, opdat de Classis Tiel D. V. daar behoorlijk gerepresenteerd kunne worden.

Inzake de bearbeiding van de Betuwe en andere gedeelten van deze Provincie, zoo ver het kerkelijke territorium der Classis Tiel zich uitstrekt, rapporteert een op de vorige vergadering hiervoor benoemde commissie, dat zij voor dezen arbeid een h.i. geschikt persoon gevonden heeft. De Classis gehoord deze inlichtingen, alsmede de financiële begroting daarvoor opgesteld, besluit dezen broeder met Sept. a. s. in haar dienst te stellen, nadat de Classis zich verzekerd heeft van den hiervoor noodigen steun van elders te zullen ontvangen. Intusschen zal voor den nader definitief te benoemen arbeider instructie worden opgesteld.

Na hartelijk afscheidswoord aan de Classis door Dr. Lanting en broederlijken dankgroet van den praeses aan Z.Ew., sluit de dienaar van Gamenen's kerk deze samenkomst met dankzegging en gebed.

Classis Winschoten, gehouden 13 April 1899.

Geopend op gewone wijze door Dr. R. H. Vos naar toerbeurt praeses.

Opgemerkt wordt, dat de Zendingvergadering op Paasch Maandag is gehouden en goed geslaagd is; de collecte bedroeg 47,71½; hier gaat af, gemaakte onkosten als: reiskosten, porto's ad 11,71½; de resterende 36 gulden zal gelijkelijk verdeeld worden voor de vereeniging „Dr. Scheurers hospitaal" en de Zending onder de Heidenen en Mohammedanen.

Het voorstel van de kerk van Oostwold om te protesteeren bij de Generale Synode tegen het ten vorigen jare op de Prov. Synode van Groningen aangenomen voorstel-Bos in betrekking tot de doopleden-kwestie, wordt verworpen, maar een ander voorstel van diezelfde kerk, rakende ditzelfde punt op andere wijze, wordt aangenomen. Dit voorstel is als volgt: De Classis Winschoten verzoekt de Prov. Synode in verband met haar besluit (voorstel-Bos) ten vorigen jare genomen, zich uit te spreken over de vraag, hoe te handelen, in geval dat door zoogenaamde doopleden de doop voor hun kind wordt aangevraagd; met verzoek deze zaak door te zenden naar de Generale Synode.

Vervolgens wordt na bespreking met algemeene stemmen aangenomen het volgende voorstel O. Pekela: De Prov. Synode te verzoeken aan de Generale Synode voor te stellen: de Synode van de Geref. kerken in Nederland behandelende de zaak der opleiding van hare aanstaande dienaren des Woords en volge bij hare besprekingen althans in de hoofdlijnen het voorstel van Prof. Ravinck.

Een ander voorstel van O. Pekela wordt in de formulering eenigzins gewijzigd en dan aldus aangenomen: Het kerkelijk gymnasium te Kampen, worde van de kerken losgelaten, onder voorwaarde dat er voldoende waarborg gegeven worde voor het blijven voortbestaan van het zelve, bijzonder ten behoeve der Noordelijke Provincien.

Als nu de korte notulen gelezen zijn en herinnerd is, dat op de volgende Classe de collecten voor de Zending en de Evangelisatie gestort moet worden, sluit Dr. J. Kool deze vergadering met dankzegging.

GENERALE SYNODE

van „De Gereformeerde kerken in Nederland," te houden in den jare 1899 te Groningen.

Volgens Art. 183 van de Acta der Synode van Middelburg, in 1896 gehouden, werd besloten, dat de Gereformeerde kerk van Groningen (A & B) de volgende Generale Synode zal samenroepen; waarom deze Geref. kerk te Groningen (A & B) ter kennis van de Geref. kerken in Nederland brengt, dat de Generale Synode, dit jaar te houden, zal vergaderen op Dinsdag 15 Augustus e.k., 's morgens 10 ure, en volgende dagen, in de Ebbinge-kerk te Groningen.

Voor tijdske bezorging van het Agendum wordt den Scriba van de a.s. Provinciale Synoden dringend verzocht, vóór Woensdag 14 Juni a.s. aan het adres van den ondergeteekende opgave te doen van de namen en woonplaatsen der afgevaardigden hunner Synode, en van de door haar voorgestelde punten met alle andere stukken, die tijdens de Synode ter tafel dienen te zijn.

Den Deputaten der laatstgehouden Generale Synode verugen we spoedige toezending van de noodige rapporten en opgave van de namen der Rapporteurs.

De Kerkeraden der Geref. kerk te Groningen (A en B.)

Namens hen,
Dr. J. LANGHOUT.

Buiteuland.

N.-Amerika. De gevaren van het Mormonisme.

In het huis van afgevaardigden van de Vereenigde Staten is Mormon Roberts gekozen. De vrouwenafdeeling van de Presbyteriaanse vereeniging voor Inwendige Zending heeft alles op haren en snaren gezet om de verkiesing van den Mormon te verhinderen. Zij schreef vergaderingen uit, waarbij Eugene Young, kleinroon van den beruchten Mormon Brigham Young, optrad. Deze heeft uit eigen aanschouwing alle elieren van het Mormonische familieleven of veele alle jammerlijke gevolgen van de veelwijverij leeren kennen. Young klaagde er op die samenkomsten te recht over, dat men niet geluisterd had naar de stem van Christenen die er op wezen dat het geest zou zijn het territorium van Salt-lake een proefveld te geven om daarna te beoordeelen of men het staatsrecht geven kon. Vóór dat men de Mormonen als staatsburgers erkende moest men eerst weten of zij zich ook geyneigd betoonden om zich als Amerikaanse burgers te gedragen.

Men zegt wel: de polygamist Roberts is niet slechter dan vele leden van het congres. Maar wat velen bedekt doen, drijven de Mormonen openlijk. De conscientie zegt, dat het leven met meer dan een vrouw hoererij is, terwijl in den Mormonen staat hetzelfde als Gode welgevallig wordt voorgesteld.

Daarbij komt nog dat de Mormonen een hiërarchie hebben, die strenger wordt doorgevoerd, dan in de kerk van Rome geschielt. In het jaar 1895 verklaarde Roberts met zekeren Thatcher schriftelijk, dat hij den priesters der Mormonen nooit zou toestaan, hem iets omtrent zijn optreden in de politiek voor te schrijven.

Daarom werd hij in zijn maatschappelijke positie zoo bedreigd, dat hij in 1896 verklaarde zich onvoorwaardelijk aan de Hiërarchen van Utah te onderwerpen. Daarna heeft hij had te danken dat hij als lid van het congres werd verkozen, terwijl Thatcher werd uitgeworpen en gemuëerd.

Joshua Strong, president van de *League for social service* wijst er op dat het gehele volk van Amerika door de Mormonen bedreigd wordt. Zij hebben reeds het grootste gedeelte van het land van het Rotsgebergte tot de Sierra Nevada in bezit. Zij beroemen er zich op dat zij in een menschenleefstijf alle staten ten westen van de Mississippi in hunne macht zullen hebben.

Er zijn 300,000 Mormonen. In het jaar '97 wonnen zij 63,000 leden. Wanneer men alle methodisten, presbyterianen en congregationalisten in Amerika saamtelt, dan krijgt men een totaal dat vijftien maal grooter is dan dat der Mormonen. En toch kregen zij 13,000 nieuwe leden meer dan de methodisten, presbyterianen en congregationalisten te zamen. De Mormonische propaganda beschikt over ontzettelijke kapitalen. Niet minder dan 1700 zendelingen zijn in de Vereenigde Staten werkzaam; zij gaan van huis tot huis en helaas met succes. En niet alleen maken zij in Amerika propaganda, maar ook in Europa, in Zwitserland, Zweden en in ons Vaderland wisten zij er velen te verleiden, ook nog in den laatste tijd.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

IN DEN SLaAP.

IX.

Moe en in diepe gedachten zat Frederik den avond, welke op dezen zoo gedenkwaardigen dag volgde, alleen in zijn kloostercel. Voor 't eerst dreef hij de monnikspij, voor 't eerst had hij de dagtaak verricht, voor 't eerst wist hij dat voortaan een ander tehuis zou hebben dan het ouderlijke. Wat zouden zijn ouders zeggen van den stap dien hij had gedaan. Vader kon dien niet goedkeuren, en moeder? Hij verzonk in droevig gepeins. 't Was hem als had hij niet goed gedaan. En toch — had niet de priester gezegd, dat hij zich door niemand of niets daarvan moet laten afrekken? Had hij dus niet goed gehandeld door buiten zijn ouders om, in 't klooster te gaan. Hoe licht hadden zij hem teruggehouden!

Al sterker werd het gevoel van afsmatting, hij knielde neder, bad vurig tot God en begaf zich toen ter ruste.

Er staat geschreven: „Hij geeft het Zijn be-minden in den slaap" en dat is ook waar in dien zin, dat God den slaap kan gebruiken om de ziel te troosten en te sterken, ja tot nog meer, gelijk we zien zullen. Aan de waarheid er van valt niet te twifelen.

Terwijl Frederik dan nederlag en sliep had hij een droom, zulk een, die hem bij is gebleven tot zijn laatste oogenblikken.

Het kwam hem voor, dat hij zich bevond op een reis, een zwerftocht. Zoover hij zien kon strekte zich om hem heen een barre wildernis uit. Hij was verdwaald en hoe hij ook stuurde, nergens vertoonde zich een uitweg. Eindelijk werf hij moede, doemoede; honger en dorst begonnen hem te kwelen, al heviger; maar nergens ontdekte hij een bron die latens bood, een boom of struik, waarvan de vruchten hem konden verkwikken. Eindelijk zonk hij machteloos neder, niet anders verwachtend dan dat de dood hem uit zijn ellendigen toestand verlossen zou.

Eensklaps naderd hem een vreemde gestalte. Hij ziet op en 't is alsof hem gezegd wordt: Dat is de apostel Paulus. Eerbiedig schouwt hij den vreemdeling aan, die hem vraagt:

„Hoe zijt gij in dezen toestand gekomen?"

Nu verhaalt Frederik zijn welsvaren, en de apostel spreekt:

„Kom met mij, ik zal u den beteren weg wijzen."

Beiden gaan nu verder. Weldra bevinden zij zich op een begaanbaar pad. Ongemerkd verandert ook het landschap. De wildernis verdwijnt, en een heerlijke streek vertoont zich. Eindelijk komen zij in een lieflijk, groen dal. Er midden door vliet, zachtkens ruischend, een klare beek, aan wier beide oevers schaduwrijke bossen staan, terwijl bloemen alom de kleurige bladeren ontloopen. Alles ademt hier vrede en rust.

Verbaasd, met blijde verrukking ziet Frederik rond: zijn oogen worden het aanschouwen niet moede. Maar al heviger kwelt hem de dorst. Hij bukt neder en wil drinken, maar zijn geleider spreekt:

„Nog niet: gij moogt uw dorst alleen leschen uit de bron zelf."

Zwijgend gaan beide nog een tijdlang voort. Eindelijk bespeuren ze in de verte een fontein uit marmar gehouwen.

„Dat is de bron" spreekt Paulus, „daaruit moogt ge drinken."

Snel loopt de jonkman naar de fontein, en buigt zich over den marmeren rand om water te scheppen. Doch met een kreet van verrassing deinst hij terug. Te midden van het levende water, de kletterende stralen, verrijst klaar en duidelijk de heerlijke gestalte van Christus, den Gekruiste. Met een blik vol leven en teederheid ziet Hij den jongeling aan; het is alsof het levende water uit den mond des Hellands stroomt, altijd, altijd voort, steeds nieuwe stralen. In aanbidding werpt Frederik zich op de knieën, en hoerzer ook de dorst hem kwelt, hij waagt het niet aan het levend water, dat den Heiland zelf ontdekt is, zich te laven.

Doch nu treedt Paulus nader. Zonder een woord te woord te spreken, heft hij met krachtige hand den jongeling op en... werpt hem midden in de koele stralen van het levend water. De Heiland strekt de armen uit, drukt den jongeling aan zijn hart, die zich nu met volle teugen aan de wateren der fontein verkwikt. Zoo wordt zijn dorst gestild maar tegelijk voelt hij een nieuw leven door zijn aderen vlieten; 't is hem als wordt hij een ander mensch.

Uit het water opgeklimmen gaat hij nu aan Paulus' hand verder.